

Yazan Dmitriy Mamin-Sibiryak
Resimleyen Anastasia Kurtuluş
Türkçesi Hazal Yalın

Masal * 96 sayfa * 17x24 cm
Sınıflar: Her yaş için
Yayın Tarihi, 2020

Temalar •hayvanlar •cesaret •doğa sevgisi
•dayanışma •farklılıklara saygı •arkadaşlık
•masal

Temalar-Kavramlar

Masal

Yazar, masal türünün temel özelliklerini ustalıkla kullanıyor. Kahramanımız Alya, uyumak için babasının kendisine anlattığı masalları dinliyor. Cesur, korkak, akıllı, budala, açığız, saf... pek çok hayvan masallara eşlik ediyor. Alya, şehirlerin üzerinden uçuyor, ziyaret ettiği yerlerdekiyle konuşuyor, dünyanın binbir türlü haline tanık oluyor.

Doğa sevgisi

Doğa bütün yönleriyle karşımıza seriliyor. Başrolde tavşan, ayı, sivrisinek, yusufçuk, serçe, levrek, karga, kanarya, kedi, hindi, kirpi, uçuböceği ve daha başka hayvanlar var. Ama bitki örtüsü, hindiba, yenibahar, gül, kır çiçekleri, leylak gibi çiçekler de boy gösteriyor. Doğa her bir varlığın ağzından kendi meşrebince konuşuyor, dertleşiyor, kendini tanıtıyor bir bakıma. Doğayı böyle arkadaşça, içten konuşmalar ve kendi özelliklerini açığa vuran diyaloglarla tanımak onu tüm yönleriyle bir kez daha sevmemizi sağlıyor.

Farklılıklara Saygı

Doğa her anlamda çok yönlü. Doğayı oluşturan her parçanın kendine has özellikleri var. Bunlar çoğu zaman bir hayvanın ya da bitkinin kişisel özellikleri olurken, bazen de o türe ait alışkanlıklar olabiliyor. Her bir canlının farklılıklarıyla, zaman zaman çatışmalar da, bir arada yaşama iradesine tanık oluyoruz öykülerde.

Arkadaşlık

Kitap boyunca masallar birbirinden farklı arkadaşlık örneklerine sahne oluyor. Bir karga kanaryayı koruyup kolluyor, sivrisinekler birlik olup ayıyı kovuyor, serçenin levrekle imkansız arkadaşlığı ve yusufçuğun kendine yanlış arkadaşlar seçmesi güldürüyor. Bu öykülerde, kendi gündelik yaşamımızdan pek çok sahneye rastlıyoruz.

Öğretmenlere Etkinlik Önerileri

Tartışma Sınıfça şu başlıklarda tartışma yapılabilir:

- Sözlü anlatım neden önemli? Masallar, tarihsel bellek oluşturmada, geçmişten bugüne nasıl bir işlev edinmiş olabilir?
- Bir masal anlatıcısı olsaydınız hangi farklı konularda masallar seslendirirdiniz?

Proje Uygulama Anne babalar kitabın çalışmasına dâhil edilerek, onlardan her hafta bir ya da ikisi sınıfta masal anlatmak için davet edilebilir. Masalın kuşaklararası yönü öne çıkarılmış olur böylece.

Proje-Sunum Birlikte belirlenecek masallar, masal anlatım teknikleri gözetilerek çalışılır ve sınıfça müzikli bir masal gecesi düzenlenebilir.

Sözlü Anlatım Çocuklar kitaptan ya da kitap dışından seçecekleri bir masalı grupta ya da bireysel olarak seslendirebilir.

Münazara Sınıf, masal türünün eskidiği, günümüze seslenmediği ve masalın güncelliğini kaybetmeyeceğini düşünen gruplara ayrılabilir. Her grup sırayla düşüncelerini örnekler ve kanıtlar sunarak savunabilir.

Karikatür-Sergi Geleneksel masal karakterlerimiz ya da dünya masallarından figürlerin yer aldığı güncel konularla ilgili karikatürlerden oluşan bir sergi hazırlayabilir öğrenciler.

Yazılı Anlatım Çocuklar diledikleri bir masalı tersine çevirerek, karakterlerle oynayarak ya da masalın sonunu değiştirerek ve farklı bir sonla yeniden yazabilir.

Araştırma-röportaj Masal anlatıcılığının geleneksel ve güncel yorumları üzerine konunun uzman insanlarıyla röportaj yapılabilir.

Sosyal Sorumluluk Öğrenciler kendi aile büyüklerinden, çevrelerindeki yaşlı insanlardan onların kendi çocukluklarından kalma masalları derleyebilir ve kayda geçirebilir.

Sinema Masaldan uyarlanmış filmler bulunup izlenebilir.

Yorumlar

“Tavşanların ormanından, yusufluğun güneşli baharından, kuzeyin renkli kır çiçeklerinden, sivrisineklerin bataklığından, levreğin nehrinden, serçenin çatısından, yani uykuların büyüleyici diyarlarından türlü türlü hikâye, Alya için çıkıp geliyor ve Alya'nın hem uyuyup hem dinleyen kulaklarından zihnine süzülüyor.

İyi Uykular Alya, hem küçük bir parçası olduğumuz hem de her hâlimizle kabul görüp sevdiğimiz doğadan, hiç şüphesiz Urallar'dan ve hayal gücünün kıyısından hikâyeler anlatıyor.

Sibiryak, hikâyelerinde insanlar tarafından küçük-büyük, renkli-sevimsiz, tatlı ya da istenmeyen diye tanımlanmasına aldırmaksızın tüm canlıların biricikliğine vurgu yapıyor.

Bitkiler ve hayvanlar aracılığıyla farklılıklar, çeşitlilikler, bunların olağanlığı ve güzelliği... Her canlı, yaşadığı dünyayı kendi gözünden bir kavrayışla anlatıyor ve okur için eğlenceli bir anlatımın önu açılmış oluyor.

Bazen de kabul edip uyumlanmaktan başka bir çaremizin olmadığı bir doğa gerçeğini, eğlenerek okuduğumuz bir itiş-kakış ya da diyalogun arasına hafifçe ve doğallıkla sokuşturuyor Sibiryak: “İşte böyle yaşıyordu serçe Sürerçe ile levrek Lüverek: Kışları tir tir titreyerek, yazları keyifle. Neşeli Bacacı Yaşa ise bacaları temizleyip türküler söylüyordu. Zaten öyle olur: Herkesin kendince işi, kendince eğlencesi, kendince kederi...” –*İtir Yıldız*, İyi Kitap

Yazarla Tanışın

DMİTRİY MAMİN-SİBİRYAK, 25 Ekim 1852'de Ural Dağları yamacındaki bir köyde doğdu. Yükseköğrenimini sağlık sorunları ve ekonomik güçlükler nedeniyle tamamlayamayınca çocukluğunun geçtiği Urallar'a döndü. Gazeteci olarak geçimini sağlarken, bir yandan da edebi eserler üretmeye başladı. Bölgede pek çok gezi yaparak, makalelerinde ve kitaplarında Ural Dağları'ndaki yaşamla ilgili canlı ayrıntıları işledi. Romanları ve kısa hikâyeleriyle tanınan Sibiryak, çocuklar için de kitaplar yazdı. 2 Kasım 1912'de yaşama veda eden yazar, *İyi Uykular Alya'yı (Alyonuşka'nın Masalları)*, 1894-1896 yılları

arasında kendi kızı için kaleme aldı.